Fil-Qorti Ċivili, Prim'Awla (Malta)
Onor. Imħallef Dr. Doreen Clarke LL.D

Rikors Ġuramentat 1222/2019DC

Emvin Cassar et

Vs

Grazio sive Mario Debono et

Illum, 14 ta' Marzu 2024

Il-Qorti

Rat ir-rikors tal-konvenuti preżentat f'l-20 ta' Ġunju 2023, permezz ta' liema għar-raġunijiet hemm premessi talbet korrezzjoni fit-talbiet rikonvenzjonali tagħhom.

Rat ir-risposta ta'l-atturi preżentata f'l-14 ta' Novembru 2023 permezz ta' liema u għar-raġunijiet hemm premessi opponew it-talba.

Rat l-atti proċesswali.

Ikkunsidrat

Illi għalkemm fir-rikors odjern l-konvenuti ma jispeċifikawx ai termini ta' liema dispożizzjoni qed jiddeduċu t-talbiet tagħhom huwa l-artikolu 175 tal-Kapitolu 12 tal-Liġijiet ta' Malta li għandu jirregola dawn it-talbiet.

Illi l-ġurispridenza dwar din id-dispożizzjoni hija kopjuża u kostanti. Ikun utli li ssir referenza għal siltiet minn din il-ġurisprudenza.

Illi fis-sentenza mgħotija fil-15 ta' Jannar 2010 mill-Qorti ta'l-Appell Inferjuri fil-kawża f'l-ismijiet ***Keyland Co Ltd et vs Josephine Xuereb*** ntqal hekk dwar l-iskop ta'l-artikolu 175:

il-proċediment għall-korrezzjoni ta' l-atti skond l-Artikolu 175 ***hu maħsub biex jirrimedja għall-vizzji formali,*** *u dment li l-korrezzjoni mitluba ma tinċidix fuq il-kontenut sostanzjali, l-att hekk vizzjat huwa emendabbli; ... ...*

> *il-proċedura tal-korrezzjoni ma tikkostitwix att ġdid jew fażi proċesswali ġdida iżda hi merament inċidentali, diretta biex tidentifika u tippreċiża bl-espressjoni grafika korretta l-forma ta' l-att promotur.*[1]

Illi f'sentenza mgħotija fid-29 ta' Novemebru 2022 mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fil-kawża ***Avv Dr Marlon Borg vs Virtual Digital Services,*** il-Qorti elaborat hekk:

> *14. Dan l-artikolu tal-liġi, li jaf l-oriġini tiegħu għall-ewwel kodiċi ta' organizzazzjoni u proċedura ċivili lura f'nofs is-seklu tmintax, serva tajjeb ħafna l-amministrazzjoni tal-ġustizzja f'pajjiżna għaliex bis-saħħa tiegħu huma bla għadd il-każijiet li fihom* ***ġie evitat li xi att afflitt minn xi żball iwassal għal tmiem hesrem tal-proċedura ġudizzjarja mingħajr ġudizzju fil-mertu bil-ħtieġa ta' intavolar ta' azzjoni ġdida***[2] *bil-konsegwenti spejjeż addizzjonali u ħin mitluf.*
>
> *15. Ir-ratio wara dan l-artikolu huwa evidenti, sabiex jiġu evitati dupliċita' ta' kawżi u formaliżmu rigoruż li ħafna drabi jwassal sabiex jiġi stultifikat il-kunċett tal-ġustizzja (Edwin Mirabelli noe vs James Gollcher et noe - Qorti tal-Appell - 14 ta' Marzu 1988).*
>
> *16. Meta wieħed jifli f'liema ċirkostanzi sostituzzjoni ta' atti jew bidliet fl-iskrittura ma humiex permessi isib illi l-iskop wara tali restrizzjonijiet huwa li ma jiġux ippreġudikati d-drittijiet tal-parti li tkun qed topponi l-bidla mitluba. Għaliex* ***lanqas għandu jkun li wara li tkun ġiet intavolata kawża fuq binarju partikolari, jiġi permess tibdil li jisposta l-azzjoni attriċi fuq binarju differenti minn dak oriġinali*** *bil-konsegwenti preġudizzju li dan jista' jarreka lill-parti l-oħra. Il-massima legali electa una via, non datur recursus ad alteram tikkombaċja sew mar-ratio wara l-Artikolu 175.*[3]

[1] Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.
[2] Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.
[3] Is-sottolinear huwa kollu ta' din il-Qorti.

Illi f'l-istess sens esprimiet ruħha din il-Qorti kif diversament presjeduta f'sentenza mgħotija fil-21 ta' Marzu 2022 fil-kawża f'l-ismijiet ***Anthony sive Tonio Cassar vs Avukat tal-Istat et***[4]***:***

> *l-iskop tal-leġislatur wara l-artikolu 175(1) tal-Kap. 12 kien ċertament illi safejn ikun possibbli, **jiġu ssanati u salvati l-atti,** u tiġi **evitata dupliċità ta' kawżi u jiġi evitat dak il-formaliżmu rigoruż li jista' jwassal biex tiġi stultifikata l-ġustizzja sostantiva.** U dan billi jkunu jistgħu jiġu awtorizzati mill-Qorti dawk **il-korrezzjonijiet kollha neċessarji li ma jbiddlux fis-sustanza l-azzjoni jew l-eċċezzjoni fuq il-meritu tal-kawża,** u ma joħolqu ebda preġudizzju għad-drittijiet tal-kontroparti. Il-Qrati tagħna mhumiex favur il-formaliżmu esaġerat u fejn jistgħu, isalvaw l-atti u mhux jannullawhom.*
>
> *"Il-prassi segwita mill-Qrati tagħna, anke abbażi tal-emendi introdotti bl-Att XXIV tal-1995, inkluż l-Art. 175 tal-Kap. 12 hija li formaliżmu eżaġerat ilu ħafna li ġie mnaqqas u limitat u bir-raġun il-liġi qegħda tkun aktar inklinata li tkompli tillimita l-formaliżmu u n-nullitajiet ta' diversi forom li jnutruh (Malta Development Corporation vs. Paul Licari deċiża mill-Prim'Awla fit-22 ta' April 2004; Charles Fino vs. Alfred Fabri noe deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-28 ta' Frar 1997; Maurizio Urso vs. Fr. Charles Cini, deċiża mill-Prim'Awla fid-19 ta' Jannar 1999), u konsegwentement l-atti għandhom jiġu salvati anziché annullati jew dikjarati nulli (Ellul vs. Coleiro deċiża mill-Qorti tal-Appell fl-24 ta' Jannar 1994. Ara wkoll Guillaumier Industries Ltd vs. Fava et deċiża mill-Prim'Awla tal-Qorti Ċivili fit-28 ta' Ottubru 1998; Attard noe vs. Galea deċiża mill-Qorti tal-Appell fit-12 ta' Mejju 1998, u Aquilina vs. Cassar, Vol.LXXVI.IV.666)*
>
> *Din il-Qorti hija fil-prinċipju propensa li ssostni li kull fejn att ġudizzjarju milqut minn difett jew irregolarità proċedurali, jkun possibbli li jiġi ssanat u salvat, fl-interess tal-ekonomija tal-ġudizzju u l-buon sens ta' prattiċità, m'għandha ssib l-ebda diffikultà li ssalva l-att milqut, dejjem fil-limiti ta' dak li tipprovdi l-liġi fl-artikolu 175 tal-Kap. 12, u ċjoé illi t-tibdil meħtieġ biex jiġi ssanat l-att, ma jbiddilx fis-sustanza l-azzjoni jew l-eċċezzjoni fuq il-mertu*[5]*.*

Illi ukoll fis-sentenza mgħotija mill-Prim' Awla tal-Qorti Ċivili f'l-4 ta' Marzu 2022 fil-kawża f'l-ismijiet ***Alfred Schwabb vs Mr Green Limited*** meta ntqal li:

---

[4] Ref ukoll ***Michelle Doreen sive Doreen Xuereb et vs L-Avukat tal-Istat et*** mgħotija fit-13 ta' Mejju 2022 Prim'Awla Qorti Ċivili (Sede Kostituzzjonali).

[5] Is-sottolinear huwa ta' din il-Qorti.

> *11.* ***L-għan wara dan l-artikolu huwa li kemm jista' jkun jiġu salvati dawk l-atti ġudizzjarji li ma jkunux tħejjew tajjeb mill-ewwel, ħalli b'hekk tiġi mwarrba l-possibilità li jfaqqsu proċeduri separati minħabba dikjarazzjoni ta' nullità ta' dawk l-atti*** *(ara Paul Abela et v. Busietta Gardens Madliena Limited deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-16 ta' Frar, 2004).* ***Huwa ċar li l-leġislatur ried b'dan l-artikolu tal-liġi illi jevita li kawżi jiġu maqtula minħabba formaliżmu u rigorożità esaġerata fil-proċedura*** *(ara Diane Schembri et v. Alfred Schembri & Sons Limited deċiża mill-Qorti tal-Appell fis-27 ta' Frar, 2015).*[6]

Illi f'sentenza mgħotija minn din il-Qorti kif diversament preseduta fil-kawża **APS Bank Plc vs G.Caruana & Bros et**, fit-12 ta' Diċembru 2019 intqal hekk dwar il-fatt li l-artikolu 175 jippermetti *dħul ta' ħwejjeġ oħra*:

> *Illi huwa minnu li jekk tintlaqa' l-korrezzjoni, dan jista' teffettwa l-eċċezzjoni tan-nullita` mressqa minn uħud mill-konvenuti. B'danakollu, kif fuq spjegat, il-leġislatur, meta fi żminijiet riċenti fl-Art. 175(1) tal-kodiċi ritwali wara l-kliem "jiddaħħlu ħwejjeġ oħra ta' fatt jew ta' dritt… sakemm sostituzzjoni jew tibdil bħal dan ma jbiddilx fis-sustanza l-azzjoni jew l-eċċezzjoni" żied il-kliem "fuq il-mertu tal-kawża" huwa kompla jikkwalifika u allura jillimita iktar l-istanzi fejn ma jistax isir tibdil, billi* ***issa jippermetti saħanistra bdil bla ebda limitu fis-sustanza tal-azzjoni jew tal-eċċezzjoni li jkun ta' natura proċedurali u mhux fuq il-mertu.***

Illi minn din il-ġurisprudenza jemerġi ċar li l-iskop ta'l-artikolu 175 huwa dak li, fil-limiti ta' dak permess minn din id-dispożizzjoni, parti f'kawża tkun tista' tikkorreġi jew tissana l-atti ta' kawża biex b'hekk kawżi jiġu deċiżi primarjament fuq il-mertu u mhux jiġu stultifikati minħabba diffetti proċedurali. Din it-tiswijja ta' l-atti tista' ssir bid-diversi modi elenkati f'l-istess dispożizzjoni, modi li jinkludu *dħul ta' ħwejjeġ oħra ta' fatt jew ta' dritt* pero kull korrezzjoni, bdil jew *dħul ta' ħwejjeġ oħra* għandu kollu effett ta' natura proċedurali u ma jista' qatt jimpinġi fuq is-sustanza ta'l-azzjoni u ta' l-eċċezzjonijiet fil-mertu.

Illi dan premess fil-fehma tal-Qorti huwa ċar li t-talba tal-konvenuti ma tista' tintlaqa'.

Illi a skans ta' ekwivoċi jkun opportun li tiġi riprodotta t-talba odjerna tal-konvenuti:

---

[6] Is-sottolinear huwa kollu ta' din il-Qorti.

i. *mal-premessa 10, wara li jissemma l-ammont ta' "EUR 105,594.65c" jiżdied "u li sad-29 ta' Mejju 2023 dan kien jammonta għal EUR 138,454.56c" u;*

ii. *fit-talba numru 1, il-kliem*
"EUR 105,594.65c maqsuma bejniethom fl-ammont ta' EUR 52,797.32c pagabbli minn Emvin Cassar u martu Ersilia magħrufa bħala Elsie Cassar u EUR 52,797.32c oħra pagabbli minn Rudolph Cassar u martu Karen Cassar Ruggier, jew kwalunkwe somma oħra verjuri skont il-liġi, sabiex dawn jitħallsu lill-Kummissarju tat Taxxi; u tirriżerva l-ammonti ulterjuri li jiġu pagabbli wara l-14 ta' Jannar 2020 in virtu ta' l-imsemmi dejn"

jiġu ssostitwiti bil-kliem:
"EUR 138,454.56c maqsuma bejniethom fl-ammont ta' EUR 69,227.28c pagabbli minn Emvin Cassar u martu Ersilia magħrufa bħala Elsie Cassar u EUR 69,227.28c oħra pagabbli Rudolph Cassar u martu Karen Cassar Ruggier, jew kwalunkwe somma oħra verjuri skont il-liġi, sabiex dawn jitħallsu lill-Kummissarju tat-Taxxi; u tirriżerva l-ammonti ulterjuri li jiġu pagabbli wara d-29 ta' Mejju 2023 in virtu ta' dan l-imsemmi dejn";

iii. *Il-premessa 11 titħassar in vista tal-irtirar kontestwali tat-talba rikonvenzjonali numru 2;*

iv. *fit-talbiet rikonvenzjonali numru 4 u kif ukoll numru 5:*
(a) iċ-ċifra "EUR 52,797.32c" tinbidel għal "EUR 69,227.28c"
(b) jitħassru l-kliem u ammonti segwenti "u EUR 52,097.85c (rigward Raise Fields Limited)

Illi permezz tat-talba rikonvenzjonali tagħhom ir-rikorrenti odjerni (il-konvenuti rikonvenzjonati) qed jiolbu *inter alia* li l-atturi rikonvenzjonati jħallsu lis-soċjeta Windmill Aluminium Company Limited somma ta' flus ekwivalenti għal dak l-ammont, rappreżentanti taxxa, FSS, u kontribuzzjonijiet tas-sigurta soċjali, li Grazio u Joanne Debono kienu ħallsu skond ftehiem li kien hemm bejn il-partijiet. Meta saret it-talba rikonvenzjonali l-ammont pretiz kien dak indikat f'dik it-talba rikonvenzjonali.

Illi r-rikorrenti odjerni jgħidu li wara li saret t-talba rikonvenzjonali Grazio u Joanne Debono baqgħu jagħmlu pagamenti u għalhekk l-ammont dovut mill-atturi rikonvenzjonati baqa' jiżdied. Huma fil-fatt preżentaw ir-rikors odjern sabiex l-ammonti mitluba fit-talba rikonvenzjonali jiżdied biex jirrifletti dak li l-

konvenuti rikonvenzjonati qed jippretendu llum kif distint minn dak li kienu qed jippretendu meta saret it-talba rikonvenzjonali.

Illi minn dan huwa ċar li dak li qed jintalab permezz tar-rikors odjern mhux korrezzjoni ta' żball f'l-ammonti pretiżi imma talba ulterjuri minħabba fatti (pagamenti ulterjuri) li sehhew wara li ġiet proposta t-talba rikonvenzjonali. Pero dawn il-pretensjonijiet ġodda naxxenti minn fatti li sehhew wara il-proponiment tat-talba rikonvenzjonali ma jistgħux jiġu proposti f'kawża ġia pendenti taħt il-pretest ta' korrezzjoni.

Illi għal kull bon fini jiġi rilevat li t-tielet talba odjerna u t-tieni parti tar-raba talba odjerna, talbiet għal tħassir ta' partijiet mit-talba rikonvenzjonali, qed isiru minħabba li permezz ta' nota preżentata kontestwalment it-tieni talba u parti mir-raba u mill-ħames talbiet rikonvenzjonali ġew irtirati. La darba dawn it-talbiet (ossia talba u u parti minn żewġ talbiet) ġew irtirati m'ghadx hemm lok li jsiru il-korrezzjonijiet li jirreferu għalihom.

Għal dawn il-motivi l-Qorti qed tiċħad it-talbiet tal-konvenuti dedotti fir-rikors ta'l-20 ta' Ġunju 2023 għal korrezzjonijiet fit-talba rikonvenzjonali. Spejjez ta' din l-istanza jkunu a karigu tar-rikorrenti odjerni.

DR. DOREEN CLARKE
IMĦALLEF